PARTICIPAREA STATULUI PRIVIND ASIGURAREA DREPTURILOR OMULUI ÎN ERA DIGITALĂ

STATE PARTICIPATION IN ENSURING HUMAN RIGHTS IN THE DIGITAL EPOCH

CZU: 342.7:004.6.056.5 **DOI:** https://doi.org/10.59295/ssdoed2024.46

Radu MERCUȘ[1]

ABSTRACT. *Actualmente suntem într-o societate dezvoltată din punct de vedere tehnologic cu toate că mai există undeva carențe continuăm să ne mișcăm într-un timp alert pentru a fi în pas cu lumea pentru a reuși să atingem obiectivele stabilite.Domeniul IT reprezintă sursa de care are nevoie societatea pentru a îndeplini acele lucrări care simplei persoane ar avea nevoie de întâmpinat careva dificultăți fie că calitatea materialului ce trebuie executat trebuie să fie îndeplinit după anumite criterii accesibile doar cu tehnica modernă adaptată zilelor noastre și deasemena îndeplinirea comenzilor în perioade stabile de timp.Avem centre de instruire dipsunem de instituții,organizații,agenții specializate în dezvoltarea,promovarea sau protejarea drepturilor omului în era digitală prin adoptarea de diferite proiecte,acte normative,participarea la diferite evenimente ce are drept scop abordarea problemelor cu care se confruntă societatea actualmente și cu am reușit să implementăm anumite proiecte pentru a combate acele dificultăți zilnice.*

Keywords: *state,human rights,security, IT department,cooperation*

REZUMAT. *Actualmente suntem într-o continuă dezvoltare din toate punctele de vedere inclusiv domeniul informațional reprezintă o provocare pentru autorități deoarece informația ce este accesibilă în mediul online reprezintă date cu caracter personal care trebuie protejate fie că acestea să fie accesibile doar unui număr restrâns de persoane.*

Sursele de informații ce sunt accesibile în mediul online reprezintă pentru fiecare ceva util necesar de accesat pentru că astfel reprezintă conexiunea cu neconuscutul spre exemplu știrile,maerialele video sau audio,informațiile necesare oricărui student/elev/profesor pentru a efectua diverse teme,proiecte,referate științifice.

Pentru a fi în pas cu lumea trebuie să accesăm sursele de știri să fim informații ce evenimnete a avut loc azi sau în zilele următoare sau elementar prognoza meteo reprezintă o simplă informație necesară pentru a ne accomoda mediului exterior sau în depedență de activitățile lucrative de a întreprinde măsuri de prevenire a efectelor negative de pe urma condițiilor nefavorabile.

Mediul online oferă o enciclopedie online cu diverse informații la diferite subiecte necesare accesibile oricărui evident în unele cazuri este necesar de achitat careva sprijin financiar pentru a avea acces la o divesitate mai multă de informație.

Dat fiind faptul că activitatea mea de student implică la fel accesul la informație personal pentru elaborarea prezentului articol ne-a fost util accesarea gratuită a diferitor acte normative utile fiiind necesar doar accesul la internet,calculator personal.

Cuvinte-cheie: *statul,securitate,drepturile omului,domeniul IT,parteneriat*

[1] Radu MERCUȘ, student-doctorand, 2 year student,Moldova State University,Faculty of Law,Chisinau,Republic of Modova email:mercusradu@gmail.com

Introducere

Statul suntem noi poporul pe care investim prin propria conștiință sau nu persoane care să ne conducă să facă traiul tuturor cetățenilor mai ușoară prin organizarea funcțională a diferitor instituții,agenții,organisme adoptând acte normative sub diferite forme prin care s-ar reglementa acele drepturi și obligații pe care le avem fiecare pentru exista condițiilor actuale.

Constituția Republici Moldova care reprezintă unul dintre cele mai importante acte normative naționale cuprinde mai multe reglementări referitor la subiectul abordat precum ar fi:

1. art.23- dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoriile
2. art.28 -viața intimă,familială și privată
3. art.30- secretul corespodenței
4. art.32 -libertatea opiniei și exprimării
5. art.34 -dreptul la informației

Fiecare dintre noi avem drepturi dar corelativ obligații care sunt exemplificate în acte normative naționale sau internaționale dealtfel avem mecanisme de aplicare a diverselor metode de constrângere pentru ca nimănui să nu îi fie îngrădită libertatea de a acționa într-un anumit mod pentru că avem drepturi care ne sunt respectate.

Informația despre viața personală a fiecărui individ trebuie să fie accesibilă doar autorităților publice sau unui cerc restrâns de persoane cum ar fi familia, profesorii, angajatorul rudele apropriate etc.

Mediul online oferă posibilității de comunicare prin diverse aplicații cu diferite persoane de pe tot mapamondul diferite culturi,naționalități,etnii sau limbii vorbite astfel comunicarea trebuie să fie personală,accesul la contul persoanal trebuie să fie accesibilă doar persoanei care deține contul pentru că astfel se încalcă un drept cel al secretului corespodenței dar și viața personală a persoanei devine cunoscută de un cerc numeros de persoane eventual date sensibile despre viața privată a persoanei pot fi cunoscute de toții.

Fiecare ne exprimăm opiniile sub diferite forme chiar și în mediul online fie că interacționanăm cu cineva sau elaborăm diverse proiecte care le distribuim publicului sau vizionăm reportaje care cineva își exprimă propria viziune cu privire la un subiect primordial.

Dreptul la informație reglementat de constiuție cât și de alte acte normative resprezintă sursa zilnică necesară unei persoane probabil nu obligatorie dar utilă pentru a fi în pas cu ceea ce are loc în localitatea în care locuim sau informația pe care avem nevoie este necesară pentru a fi prezentată la serviciu, locul de studii unei alte autorități pentru a se expune final sau a emite o decizie finală pe o anumită chestiune.

Carta Drepturilor Omului prevede la art.8 protecția datelor personale de către autortățiile publice aceste date pot fi folosite în anumite scopuri în interesul persoanei vizate sau în temeiul unui alt motiv prevăzut de lege.

Orice persoană are dreptul:

- de a fi informată cu privire la prelucrarea datelor sale persoanale
- de a avea acces la datele sale persoanale și
- de a solicita ca datele personale incorecte,inexact sau incomplete să fie rectificate,șterse sau restricționate.

Datorită faptului că persoana reprezintă o categorie specială anumite date cu caracter personal sunt considerate sensibile și se aplică o protecție specială cum ar fi datele referitoare la o

- originea rasială sau etnică;
- opiniile politice;
- convingeriile religioase sau filosofice ;
- apartenența la un sindicat ;
- prelucrarea datelor genetice ;
- date biometrice pentru identificarea persoanelor ;
- sănătatea ;
- viața sexuală și orientarea sexuală ;

Actualmente există o instituție specializată pentru respectarea protecției datelor cu caracter personal Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al Republicii Moldova care are drept sarcină monitorizarea respectării de către persoane sau alte instituții,agenții a protecției datelor cu caracter personal intervenind atunci când este cazul și examinând petițiile,plângerile fie de încălcare a dreptului de protecției a datelor personale aplicând sancțiuni atunci când este necesar că măsuri de prevenire și combatere a încălcării dreptului la protecția datelor personale ca măsură coercitivă.

Actualmente în legislația Republicii Moldova sunt prevăzute sancțiuni pentru încălcarea protecției datelor personale sau orice subiect ce se referă la modul de gestionare,utilizare a acestor date de către persoane publice sau persoane terțe astfel Codul Penal la capitolul XI infracțiuni informatice și infracțini în domeniul telecomunicațiilor de la art.259-261^1 sau din Codul Contravențional Capitolul XVI Art.325,328,329,330^4 sau Capitolul XIX Art.365^2 secretizarea/desecretizarea neîntemeiată a informațiilor astfel enumerăm câteva dintre acestea relevante la subiectul abordat în prezenta lucrare:

- art.259 din Codul Penal al Republicii Moldova accesul illegal la informația computerizată
- art.260^5 și 260^6 din Codul Penal al Republicii Moldova- Falsul/frauda informatică
- art.261^1 din Codul Penal al Republicii Moldova- Accesul neautorizat la rețelele și serviciile de telecomunicații
- Art.325 din Codul Contravențional al Republicii Moldova- Divulgarea datelor despre măsurile de securitate
- Art.328 din Codul Contravențional al Republicii Moldova- încălcarea regulilor de păstrare,de completare,de evidență și de folosire a documentelor de arhivă

- Art.330² din Codul Contravențional al Republicii Moldova- publicarea subiectelor pentru examenele de absolvire gimnaziului și de bacalaureat,precum și a soluțiilor la acestea
- Art.365² Codul Contravențional al Republicii Moldova- secretizarea/desecretizarea neîntemeiată a informațiilor

Actualmente avem o instituție specială recunoscută ca Serviciul de Securitate a Republicii Moldova investită prin lege și deasemenea având competențe bine stabilite în actele normative ceea ce ține de securitatea informațională,activitatea specială de invistigații,aciviății de spionaj,activități teroriste sau alte activități extremist împotriva intereselor Republicii Moldova.

Conform art.1 din legea cu privire la serviciul de informații și de securitate aceasta este o instituție administrativă autonomă,căreia îi revine competența de asigurare a securității Republicii Moldova,apărarea ordinii constituționale,contribuirea la apărarea sistemului economic național și la asigurarea capacității de apărare a statului,combaterea terrismului și a altor amenințări la adresa securității statului pentru aceasta planifică activități necesare protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Concepția Securității Naționale a Republicii Moldova reflectată în legea nr.112 reprezintă un sistem de idei care conturează prioritățile statului în domeniul securității naționale.

Cooperearea internațională reprezintă una din modalități de securizare prin procesul de integrare în Uniunea Europeană recunoscând teritoriul trasnistrean ca un pericol iminent la securitatea teritorială sau informațională a Republicii Moldova.

Statul de neutralitate reprezintă unul din conceptele de securității naționale deasemnea Republica Moldova este un stat suveran și independent,unitar și indivizibil,cu teritoriu inalienabil.

Factorii principali ce constituie pericol la securitatea națională sunt:

- Conflictul trasnistrean
- Conflicte interetnice
- Terorism internațional
- Conflicte sociale
- Amenințări de origine economică
- Amenințări la securitatea informațională
- Pericolul cauzați de factorii umani,tehnogeni sau calamitățiile naturale
- Crima organizată și corupția ș.a

Implementarea unei strategii naționale în domeniul securității economice, sociale, informaționale, apărare reprezintă una din strategiile de bază a instituțiilor naționale prin racordarea la acele reglementări internaționale precum menținerea unei relații de prietenii cu toate statele precum SUA,România sau statele membre ale UE pentru reformarea securității informaționale un domeniul vital pentru dezvoltarea statului.

Concluzii

Securizarea datelor cu caracter personal reprezintă o îndatorire a organelor de ocrotire a normelor de drept pentru aceasta am exemplificat un șir de acte normative referitor la protejarea cetățenilor Republicii Moldova de acei factori nocivii la care pot fi expuși pentru aceasta s-au implementat strategii unde sunt stipulate amenințările la intergritatea statului precum și obiective de parteneriat cu diferite state pentru a a se asigura securitatea economică,socială, informațională.

Actualmente avem instituții specializate în domeniul securității informaționale precum sunt Serviciul Informațional de Securitate, Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal,Parlamentul prin adoptarea de acte normative,Guvernul prin aplicarea în practică sau Președenția prin organizarea diferitor evenimente/ adunări/conferințe cu cei mai importante conducătorii ai instituților naționale sau organelle de drept prin aplicarea măsurilor de constrângere atunci când drepturile persoanei sunt încălcate.

Deci Republica Moldova de câțiva ani are drept obiectiv aderarea ca stat membru al Uniunii Europene semnânând diferite acorduri,stabilind diferite parteneriate cu statele membre ale Uniunii Europene în domenii vitale fiind susținu-ți de statele vecine precum România dar personal consider că reprezintă populism neimplimitându-se nimic în practică toate domeniile vitale ale economiei statului menținându-se existența în timp.

Datele cu caracter personal reprezintă o informație sensibilă ce trebuie protejată prin implementarea unui sistem modern de securitate stabilindu-se atribuții concrete pentru toate instituțiile statului informându-se populația la pericolele ce pot fi expuși prin elaborarea diferitor materiale video/audio,întâlniri,manifestări ș.a

Republica Moldova are drept scop necesitatea de a crea un sistem de securitate națională bazat pe un cadru legislative determinative și obiective bine stabilite deasemenea prin acte normative racordate la sistemul internațional/european și un personal de înaltă calificare ce își vor îndeplini îndatoriile în corespundere cu legislația actuală perioadei ce o traversăm aceasta reprezentând domeniul de securizare națională al statului nostru asigurându-se procesul de reformare cu efect asupra instiuțiilor statului cât și a societății în ansamblu.

Referințe bibliografice:

1. Constituţia Republicii Moldova din 29.07.1994 Publicat : 29-03-2016 în Monitorul Oficial Nr. 78 art. 140
2. Codul Contravențional al Republicii Moldova Nr .218 din 24.10.2008 Publicat: 17.03.2017 în Monitorul Oficial Nr.78-84. Art.100
3. Codul Penal al Republicii Moldova Nr.985 din 18.04.2002 Publicat: 14.04.2009 în Monitorul Oficial Nr.72-74,art.195

4. Legea cu privire la accesul la informații nr.982 din 11.05.2000 Publicat : 28-07-2000 în Monitorul Oficial Nr. 88-90 art. 664;
5. Codul administrativ din 19.07.2018 nr. 116/2018 Publicat : 17-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 309-320 art. 466;
6. Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecţia datelor cu caracter personal Publicat : 14-10-2011 în Monitorul Oficial Nr. 170-175 art. 492;
7. Legea nr. 229 din 10 octombrie 2013 pentru aprobarea Strategiei naţionale în domeniul protecţiei datelor cu caracter personal pentru anii 2013-2018 şi a Planului de acţiuni privind implementarea acesteia Publicat : 06-12-2013 în Monitorul Oficial Nr. 284-289 art. 776;
8. Legea nr;. 271 din 07 noiembrie 2013 privind formularea unor declaraţii ale Republicii Moldova la Convenţia pentru protecţia persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal Publicat : 06-12-2013 în Monitorul Oficial Nr. 284-289 art. 780;
9. Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public Publicat : 23-12-2008 în Monitorul Oficial Nr. 230-232 art. 840;
10. Legea nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre Publicat : 25-05-2007 în Monitorul Oficial Nr. 70-73 art. 314;
11. Legea comunicațiilor electronice nr. 241-XVI din 15.11.2007 Publicat : 14-03-2008 în Monitorul Oficial Nr. 51-54 art. 155;
12. Legea nr. 467-XV din 21.11.2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat Publicat : 01-01-2004 în Monitorul Oficial Nr. 6-12 art. 4;
13. Legea nr. 142 din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate Publicat : 10-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 295-308 art. 452;
14. Legea nr. 91 din 29.05.2014 privind semnătura electronică și documentul electronic Publicat : 04-07-2014 în Monitorul Oficial Nr. 174-177 art. 397;
15. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene 2012/C 326/02;
16. Regulamentul UE 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.
17. Legea nr.618 din 31.10.1995 securității statului Publicat : 13-02-1997 în Monitorul Oficial Nr. 10-11 art. 117
18. Legea nr.136 din 08.06.2023 privind Serviciul de Informații și de Securitate al Republicii Moldova Publicat : 21-06-2023 în Monitorul Oficial Nr. 204-207 art. 358
19. Legea nr.619 din 31.10.1995 privind organele securiății statului Publicat : 13-02-1997 în Monitorul Oficial Nr. 10-11 art. 115
20. Legea Nr.112 privind aprobarea concepției securității naționale a Republicii Moldova Publicat : 03-06-2008 în Monitorul Oficial Nr. 97-98 art. 357

21. Legea nr.59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de invetigații Publicat : 08-06-2012 în Monitorul Oficial Nr. 113-118 art. 373
22. Legea nr.299 din 21.12.2017 privind aprobarea Concepției securității informaționale a Republicii Moldova Publicat : 16-02-2018 în Monitorul Oficial Nr. 48-57 art. 122.